

Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO)

Advies over de strategienota *Eerbied voor de Rechten van het Kind in Ontwikkelingsamenwerking*

- **Gevraagd door de Minister van Ontwikkelingssamenwerking Sabine Laruelle**
- **voorbereid door de werkgroepen *Internationale Betrekkingen***
- **goedgekeurd door de Algemene Vergadering op 23 november 2007 (zie bijlage 1)¹**
- **de oorspronkelijke taal van dit advies is het Nederlands**

1. Inleiding en situering

- [a] De Wet op de Internationale Samenwerking voorziet strategische nota's (landennota's, sectornota's en thematische nota's) voor de uitwerking van het Belgische beleid Ontwikkelingssamenwerking. Deze nota's worden minstens om de vier jaar geëvalueerd en aangepast aan de gewijzigde context van de internationale samenwerking, waarbij telkens het advies wordt gevraagd van de FRDO. Daarna wordt de (vernieuwde) nota aan het parlement voorgelegd.
- [b] De FRDO ontving de adviesvraag betreffende deze strategische nota kinderrechten in een brief van Minister Sabine Laruelle van 27 september 2007. De nota zal worden voorgelegd aan het Federaal parlement na ontvangst van de adviezen van de FRDO en de Commissie Vrouwen en Ontwikkeling (CV&O).
- [c] De FRDO vernam op de vergadering van 8 november 2007 dat de *beleidsmatige aanbevelingen* (hoofdstuk A) en de *algemene beleidsopties* (vanaf pagina 23) als zeer belangrijk worden beschouwd. De *technische aanbevelingen* (Hoofdstuk B) worden gezien als een lijst van mogelijke toepassingen.

2. Aanbevelingen en opmerkingen

2.1 Algemene aanbevelingen

- [1] De FRDO spreekt zijn waardering uit voor het voorstel van beleidsnota. Het gaat om een vrij interessant document dat volgens hem een goede basis vormt voor het samenwerkingsbeleid met de partnerlanden op het gebied van de kinderrechten.
- [2] De beleidsnota omvat bijzonder veel concrete voorstellen. De raad vindt het dan ook positief dat een drietal prioriteiten werden gedefinieerd. Deze prioriteiten kunnen een belangrijke leidraad vormen bij de beleidsdialoog met de partnerlanden. Met het oog daarop zou een vermelding van de motivatie voor de selectie van deze prioriteiten nuttig kunnen zijn.
- [3] De raad is van mening dat de nota voor een vijftal aspecten aanvulling verdient: de draagkracht, coherentie van het beleid, de situatieschets, conventies van de IAO en de sociale dialoog en

---

¹ De vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties en de energieproducenten hebben niet deelgenomen aan dit advies. Ze wensen zich dan ook niet uit te spreken over de inhoud van dit advies.

opmerkingen betreffende *beleidsmatige aanbevelingen, technische aanbevelingen* en *algemene beleidsopties*.

2.2 Specifieke opmerkingen

Draagkracht van de nota

- [4] Het Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind (IVRK) is het eerste mensenrechtenverdrag in de geschiedenis dat de burger- en politieke rechten in één verdrag samenbrengt met de sociale en economische rechten. Het is bovendien het meest geratificeerde mensenrechtenverdrag ter wereld (enkel Somalië en de Verenigde Staten ratificeerden niet). De FRDO vraagt daarom om in het voorwoord van de minster deze ideeën te verwerken. De raad is van mening dat deze bijkomende ideeën de draagkracht en het gewicht van het document ten goede zullen komen.

Nood aan coherentie, coördinatie en een visie op lange termijn

- [5] De FRDO wijst er op dat verschillende factoren (klimaat, handel, beheer van natuurlijke rijkdommen, ...) evenals het gevoerde beleid (van internationale instellingen en organisaties, van donorlanden en partnerlanden en van andere actoren zoals NGO's en ondernemingen, ...) een grote impact hebben op de leefwereld en de economische en sociale situatie van kinderen en hun families. De raad meent dan ook dat prioritair aandacht moet worden gegeven aan een coherent en gecoördineerd beleid op lange termijn. Hij wijst in dit verband op het nut en het belang van de uitwerking in de partnerlanden van Nationale Strategieën voor Duurzame Ontwikkeling die economische, sociale en milieubekommernissen integreren. Deze Nationale Strategieën vormen een belangrijk beleidsinstrument. Andere programma's zoals Poverty Reduction Strategy Papers of PRSP's kunnen hierin worden geïntegreerd, waardoor ze in een breder duurzaam ontwikkelingskader worden geïntegreerd.
- [6] De focus in de nota ligt vooral op wat partnerlanden kunnen doen. Het is echter ook nodig te wijzen op België als donorland en andere actoren zoals internationale organisaties, instellingen, maatschappelijke organisaties en ondernemingen kunnen doen. Zo moet ondermeer de coherentie en de coördinatie van het Belgische beleid Ontwikkelingssamenwerking met andere beleidsdomeinen en op alle niveaus worden verzekerd. Dit moet er toe bijdragen dat beleidsinspanningen om doelstellingen van Duurzame Ontwikkeling in het algemeen en de strijd tegen armoede in het bijzonder elkaar wederzijds versterken en niet tegenwerken.
- [7] De raad stelt daarom voor om:
- in de inleiding van de nota een verwijzing naar de nood aan een coherent en gecoördineerd beleid op de lange termijn - zowel in de donorlanden als in de partnerlanden - en het nut en belang van de uitwerking van Nationale Strategieën voor Duurzame Ontwikkeling (NSDO) op te nemen ;
  - in § 18 derde bullet, eerste streepje, eerste sterretje naar NSDO's te verwijzen in plaats van naar PRSP's ;
  - in paragraaf 18, tweede bullet en in paragraaf 112 betreffende de coherentie van het Belgische beleid te wijzen op de rol van het Belgische beleid inzake ontwikkelingssamenwerking – zoals bepaald in de wet van 1999 – bij het zoeken naar een betere coherentie tussen de verschillende Belgische beleidsdomeinen om doelstellingen van Duurzame Ontwikkeling en in het kader van de strijd tegen armoede te bereiken ;
  - in de tekst meer aandacht te besteden aan wat andere actoren dan het partnerland zelf kunnen doen, bijvoorbeeld in paragrafen 21 (i.v.m. het nemen van economische maatregelen), 52 (i.v.m. het garanderen van het recht op water) en 59 (i.v.m. het behoud en beheer van natuurlijke rijkdommen) ;
  - vanuit de zorg voor kinderrechten in paragraaf 115 ook te pleiten voor het opnemen van criteria inzake kinderrechten in instrumenten zoals de OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en in openbare aanbestedingsprocedures.

Situatieschets

- [8] In de *situatieschets* vanaf pagina 5 wordt verwezen naar een serie cumulatieve problemen en achteruitstellingen voor kinderen uit het Zuiden, ondermeer gezondheidszorg, gebrek aan voedselzekerheid, onderwijs en infrastructuur. De raad stelt voor om hier ook te verwijzen naar de schuldenproblematiek.

Conventies van de IAO en sociale dialoog

- [9] De Internationale Arbeiders Organisatie (IAO) publiceerde twee fundamentele conventies inzake kinderarbeid: C 138 inzake het opleggen van een minimumleeftijd voor kinderarbeid en C 182 inzake de bestrijding van de ergste vormen van kinderarbeid, die meer aandacht verdienen.
- [10] Bij de toepassing van verdragen en conventies zoals het IVRK en conventies van de IAO kunnen sociale partners en maatschappelijke actoren een belangrijke rol spelen. Binnen een ontwikkelingsbeleid moet dan ook de nodige aandacht uitgaan naar het betrekken van de lokale gemeenschap en lokale stakeholders in het overleg rond ontwikkelingsamenwerking. Het maatschappelijk middenveld heeft een heel belangrijke rol te spelen in het uitwerken van *oplossingen op maat*. De toestand en mogelijke oplossingen verschillen immers van regio tot regio, van land tot land.
- [11] De FRDO vraagt daarom om:
- te verwijzen naar de conventies C 138 en C 182 van de IAO inzake kinderarbeid in het voorwoord van de minister en in paragraaf 18, tweede bullet, derde ster en meer specifiek naar C 138 in paragraaf 53 en C 182 in paragraaf 81 ;
  - te verwijzen naar het belang van (de uitbouw van) de sociale en maatschappelijke dialoog om oplossingen op maat uit te werken onder paragraaf 18, derde bullet waar het gaat over capaciteitsversterking in de partnerlanden ;
  - het belang van een dialoog tussen de sociale partners en een maatschappelijke dialoog ook op te nemen in de organisatie van vormingen zoals weergegeven in paragraaf 116, punt a ;
  - in paragraaf 54, derde streepje naast producenten, verkopers, grondbezitters en arbeidskrachten ook landbouwers en landbouworganisaties te vermelden.

Opmerkingen betreffende de beleidsmatige aanbevelingen

- [12] De FRDO wijst op het belang van een effectieve uitvoering en een daaraan gekoppelde controle van internationale normen en verdragen. Op verschillende plaatsen in de *technische aanbevelingen* wordt hier op ingegaan. De verwijzing naar een effectieve controle ontbreekt echter bij de *beleidsmatige aanbevelingen*, paragraaf 18, eerste bullet.
- [13] De raad vraagt om in paragraaf 18, eerste bullet ook te ijveren voor de controle op de uitvoering van internationale normen en verdragen op te nemen.

Opmerkingen betreffende de technische aanbevelingen

- [14] De FRDO wijst er op dat de lijst van *technische aanbevelingen* niet als een exhaustieve lijst van mogelijke toepassingen kan beschouwd worden. Deze lijst kan immers nooit volledig zijn.
- [15] De raad meent dat het belangrijk is dat het recht op onderwijs moet worden gerespecteerd. Hij wijst ook op het belang van kwaliteitsvol onderwijs.
- [16] De raad vraagt daarom om:
- na de titel *technische aanbevelingen* duidelijk te formuleren dat het hier om een niet-exhaustieve lijst van mogelijke toepassingen gaat ;
  - onder punt 1. *In de educatiesector* en in paragraaf 57, eerste streepje te verwijzen naar het aanmoedigen van partnerlanden om het recht op onderwijs te respecteren ;

- een paragraaf op te nemen die wijst op het belang van de kwaliteit van het onderwijs: “*Het recht op onderwijs beperkt zich uiteraard niet tot de toegang tot onderwijs zoals omschreven in MDG 2. Het Comité voor de Rechten van het Kind heeft in zijn General Comment 2 ‘The aims of education’ (uitwerking van art. 28 en 29 van het IVRK) immers duidelijk gemaakt dat de kwaliteit van het onderwijs zeer belangrijk is. Een gebrekkige kwaliteit resulteert niet enkel in een falen van de onderwijsdoelstellingen, maar resulteert tevens in een verhoogd aantal drop-outs waardoor ook de toegang tot onderwijs zal dalen.*”

[17] De nota wijst op het belang van het beschermen van kinderen tegen geweld. De FRO vraagt om in paragraaf 74 van de nota in dit verband volgende gedachte toe te voegen: *Bijzondere aandacht moet gaan naar bepaalde vormen van geweld tegen jonge meisjes, waardoor nood is aan bijkomende bescherming in het kader van overeenkomsten inzake internationale bescherming.*

Opmerkingen betreffende de algemene beleidsopties

[18] De FRDO vraagt om:

- in paragraaf 114 betreffende het basisonderwijs te verwijzen naar de nood aan een kwaliteitsvol onderwijs. Zie ook paragraaf 16 van dit advies ;
- in paragraaf 18 te verwijzen naar de 3 prioriteiten die in paragraaf 114 aan bod komen, gezien het belang dat aan de *beleidsmatige aanbevelingen* wordt toebedeeld ;

2.3 Formele opmerkingen

[19] Formeel ontbreekt de tussentitel **Adoptie** voor paragraaf 107.

Bijlage 1 Goedkeuring op 23 november 2007 door de stemgerechtigde leden van de algemene vergadering

- 3 van de 4 voor- en ondervoorzitters:
T. Rombouts, A. Panneels, J-Y Saliez,
- 4 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor milieubescherming:
R. de Schaetzen (Natagora), , J. Miller (IEW), , J. Turf (BBL), G. De Schutter (WWF)
- 5 van de 6 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties voor ontwikkelings-samenwerking:
A. Heyerick (VODO), B. Gloire (Oxfam-Solidarité), B. Vanden Berghe (11.11.11), O. Zé (CNCD), B Bode (Broederlijk Delen)
- de 2 vertegenwoordigers van de niet-gouvernementele organisaties die de belangen van verbruikers verdedigen:
Catherine Rousseau (CRIOC), Christian Rousseau (Test-Achats),
- 5 van de 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties:
J. Decrop (CSC), F. Maes (ABVV), C. Rolin (CSC), D. Vandaele (FGTB), V. Van Hemelen (ACLVB)
- de 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties:
I. Chaput (Essenscia), A. Deplae (UCM), A. Nachtergaele (Federatie Voedingsindustrie), M.-L. Semaille (Fédération Wallonne de l'Agriculture), G. Vancronenburg (VBO), P. Vanden Abeele (Unizo),
- de 2 vertegenwoordigers van de energieproducenten:
H. De Buck (Electrabel), F. Schoonacker (SPE),
- de 6 vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus:
M. Carnol (ULg), R. Ceulemans (UA), L. Helsen (KUL), D. Lesage (UG), J.-P. van Ypersele de Strihou (UCL), E. Zaccai (ULB).

Totaal: 33 van de 38 stemgerechtigde leden

Opmerking: Bij de werknemersorganisaties en bij de ontwikkelingsorganisaties is er één vertegenwoordiger nog niet aangeduid.

Vergaderingen ter voorbereiding van dit advies

De werkgroep Internationale Betrekkingen vergaderde op 8 november 2007 om het ontwerpadvies voor te bereiden.

Personen die meewerkten aan de voorbereiding van dit advies

Stemgerechtigde leden en hun vertegenwoordigers

- Doctor Dries LESAGE (UGent)
- Madame Brigitte GLOIRE (Oxfam – Solidarité)
- Mevrouw Leida Rijnhout (VODO)
- De Heer Fre MAES (ABVV)
- De Heer Daniel VANDAELE (FGTB)
- De Heer Sven ROOMS (Plan International België)
- Madame Oumou ZE (CNCD)
- Mevrouw Ann Demoor (ACV)

Wetenschappelijke raadgevers en uitgenodigde experts

- Ambassadeur Beatrix Van Hemeldonck (DG.01 – verantwoordelijke voor Kinderrechten en Onderwijs)

Niet-stemgerechtigde leden en hun vertegenwoordigers

Secretariaat

P. Decruynaere
J. De Smedt